

REPUBLIKA HRVATSKA

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

CROATIA, 10144 ZAGREB, Savska cesta 41/VII, Tel:+385 (01) 6176449;

Fax: +385 (01) 6176450, E-mail: agencija.trz.natjecanja@zg.tel.hr

IZVJEŠĆE o radu

AGENCIJE ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

(ožujak 1998. - travanj 1999.)

Zagreb, svibanj 1999. godine

SADRŽAJ

	STR.
UVOD	3
PRAVNI OKVIRI DJELOVANJA AGENCIJE	4
UVJETI I NAČIN RADA	5
OSTVARIVANJE NADLEŽNOSTI I ZADATAKA	6
ODNOSI S JAVNOŠĆU I MEDIJI	10
PREDMETI NA UPRAVNOM SUDU I PREKRŠAJNIM SUDOVIMA	11
UTROŠENA I OSTVARENA FINACIJSKA SREDSTVA	13
DJELATNOST SAVJETA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA	14
ZLOUPORABE VLADAJUĆEG POLOŽAJA	14
SPORAZUMNA OGRANIČENJA	16
KONCENTRACIJE	17
MIŠLJENJA, POTICAJI I PRIJEDLOZI UNAPREĐENJA TRŽIŠNOG NATJECANJA	18
MEĐUNARODNA SURADNJA	20
SURADNJA S DRUGIM INSTITUCIJAMA I TIJELIMA DRŽAVNE UPRAVE	21
ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ AGENCIJE	21
Prilog I - PREDMETI MEĐUNARODNE SURADNJE	22
Prilog II - POSTUPCI POKRENUTI NA TEMELJU ODREDABA ZZTN (čl. 38.)	29
1. Zlouporeba vladajućeg i monopolističkog položaja	30
2. Sporazumi	70
3. Koncentracije	86
4. Prethodna i druga mišljenja	97
5. Mišljenja o zakonima i pravilnicima	101

Na temelju članka 38. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ("Narodne novine", br. 48/95, 65/97, 89/98) podnosim Hrvatskom državnom saboru

I Z V J E Š Ć E o radu
AGENCIJE ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA
(ožujak 1998. - travanj 1999.)

1. Uvod

U proteklom izveštajnom razdoblju Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (u nastavku: Agencija) dovršila je većinu predmeta iz 1997. godine, zaprimila i rješavala 570 % više predmeta, dovršila prvu etapu stvaranja organizacijskih uvjeta rada i provela nužne izmjene i dopune Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (u nastavku: ZZTN).

1. Uočene tendencije iz prve godine djelovanja potvrdile su se i u 1998 godini. **Većina slučajeva ograničavanja pristupa tržištu ostvaruje se u trgovini i uslužnim djelatnostima**, a ZZTN je primijenjen i na **nove usluge** i to: **održavanje stambenih zgrada, pogrebne usluge, telekomunikacijske usluge, kartično poslovanje, usluge tehničkog pregleda vozila, usluge profesionalnih športaša, elektronske medije.**

U uslužnim djelatnostima, u kojima su ranije vođeni postupci ZZTN, zabilježeni su i u ovoj godini **ponovljeni prekršaji iste vrste** (odlaganje otpada, obavezno osiguranje vozila na stanicama za tehnički pregled, autobusni prijevoz).

Povećana je disciplina i broj prijava **koncentracija** kao i interes i domaćih i stranih poduzetnika za upute o načinu prijavljivanja koncentracija.

2. Istodobno su učestali i postupci koje Agencija vodi protiv **javnih i komunalnih poduzeća**, ali i spremnost da se tijekom postupka odustane od ograničavajućih uvjeta poslovanja (Zagrebački velesajam, HPT, HT, MIORH).

3. U dvogodišnjem radu ZZTN se pokazao primjenjivim i provedivim u

poslovnoj praksi na hrvatskom tržištu. Prakse natjecanja na tržištu koje se prijavljuju Agenciji do sada su uvijek nalazile odgovarjuće opće ili posebne zabrane u ZZTN-u. Agencija je mogla djelotvorno postupati s obzirom na sredstva i ovlasti kojima raspolaže.

Svojevrсна **iznimka** od toga su ona ograničenja pristupa tržištu koja nastaju:

- **propisima, pravilnicima, koncesijama i postupanjem na osnovu javnih ovlasti i**
- **upravnim aktima lokalne uprave, gradova i općina.**

Takvim odlukama daju se isključiva prava ili pogodnosti samo jednom poduzetniku i to vlastitom poduzeću, društvu u mješovitom ili privatnom vlasništvu.

Uočene su i pojave s vrlo štetnim učincima na gospodarsko djelovanje, koje proizlaze iz regulacije neprimjerene tržišnom gospodarstvu.

Naime, **u nekim uslužnim djelatnostima nije provedeno razgraničenje javnih ovlasti donošenja propisa (pravilnici i dr) radi zaštite općih javnih interesa od obavljanja gospodarske djelatnosti.** Posljedica toga je da su **neki gospodarski subjekti (javna poduzeća ili privatna društva) istodobno i regulatori djelatnosti i takmaci na tržištu.** Taj položaj koriste tako što uređuju obavljanje djelatnosti kako njima pogoduje, a ne rukovode se načelom slobodnog poduzetništva (oblasti: atestiranja, telekomunikacija, stanica za tehnički pregled, održavanja aparata za gašenje požara, koncesija za autobusni prijevoz i dr.).

U takvim slučajevima djelovanje Agencije ograničava se na davanje mišljenja, suradnju s Vladom RH i tijelima državne uprave, prijedlozima izmjena propisa i dr. Pa ipak, u takvim slučajevima djelotvornost ovisi o tome koliko će nadležna tijela za upravni nadzor i provedbu propisa i izmjena propisa uvažiti nove zahtjeve tržišnog reda i disciplinu tržišnog natjecanja.

2. Pravni okviri djelovanja Agencije

U tijeku 1998. donesene su u trećem čitanju izmjene i dopuna ZZTN ("Narodne novine", br. 89/98).

Dopunama ZZTN-a povećana je djelotvornost Agencije na više načina.

4. Uvedene su posebne hitne i privremene mjere (čl. 36.a) koje se donose u tijeku postupka kada prijete izravni štetni učinci za poduzetnika.

Na temelju tog posebnog ovlaštenja, prema ZZTN-u donesene su tri hitne mjere i to u predmetu protiv HZZO-a, Gethaldusa i Marina Getaldića kada je bilo u tijeku sklapanje krajnje restriktivnih ugovora s više od 100 optičara; u predmetu Stanice za tehnički pregled Smoki Trade, kada je Croatia osiguranje d.d. tražila naplatu čitavog kredita i ispostavila platni nalog zato što poduzetnik iz Benkovca Smoki trade nije poštivao ugovor o ekskluzivnosti Croatia

osiguranja d.d., koji je osporila Agencija a koji je u međuvremenu postao suprotan čl. Zakona o posredovanju u osiguranju. Privremena hitna mjera donesena je i u novijem predmetu protiv Tvornice duhana Rovinj u postupku narušavanja slobodnog tržišnog natjecanja stjecanjem dionica Tvornice duhana Zadar protivno Rješenju Agencije o odobrenju koncentracije.

5. Utvrđena je **obveza objavljivanja rješenja Agencije** u "Narodnim novinama" te su od tada objavljena 11 rješenja.

Takva praksa pokazala je i prve rezultate jer nakon objave svakog rješenja javljaju se poduzetnici iz iste djelatnosti ili prakse sa upitima i novim zahtjevima.

6. Zakonsku obvezu izdavanja Glasnika ispunit ćemo kada ostvarimo finacijsku podlogu za tiskanje. Građa od skoro 100 stranica, najpovoljniji izdavač i redakcija su do sada izabrani.

7. Produljenje **posebnih zastarnih rokova na 5 godina** pokazalo se također važnim i doneseni u zadnji trenutak, jer prvi predmeti koje je Agencija riješila, a koji su na rješavanju u Upravnom sudu i prekršajnim sudovima, ozbiljno se bližezastari.

8. Definiranjem statusa zaposlenika u Agenciji s obzirom na mjerodavne propise i njihov položaj omogućilo je da se Agencija opremi s dovoljno kvalificiranih i predanih osoba.

9. Proširenje institucija koje se temeljem članka 26. ZZTN-a mogu obratiti Agenciji za mišljenje o mogućem nastanku nedopuštenih koncentracija **kada prodaju dionice fondova nije za sada proizvela učinke.** HFP niti novi mirovinski i invalidski fondovi nisu tražili od Agencije takvo mišljenje.

3. Uvjeti i način rada

10. Sredinom 1998. Agencija je, odlukom Vlade Republike Hrvatske, nakon mnogo uložena truda i energije dobila i opremila **novi i veći poslovni prostor od osam soba na 7. katu Poslovnog tornja Zagrepčanka.** Vlada RH je i vlasnik prostora. Time su stvoreni uvjeti za primanje novih zaposlenika, a na temelju javnog natječaja zaposleni su dva savjetnika, novinar-urednik i pet pripravnika.

Agencija sada broji 18 zaposlenih, među kojima je devet pravnika i šest ekonomista.

Istodobno, Agencija vodi samostalno računovodstvo koje je ranije za nju vodio Ured za opće poslove Sabora i Vlade, a za tu je svrhu zaposlena jedna stručna osoba.

Odgovornosti za obavljanje poslova raspoređene su **između zamjenika ravnateljice i načelnika Odjela za monopole, Odjela za sporazume, Odjela za istraživanje i statistiku, Odjela za koncentracije i Odjela za međunarodnu suradnju.**

Savjetnici i pripravnici nisu raspoređeni prema odjelima jer ih je nedovoljan broj, s obzirom na broj odjela i vrste poslova. Na svakom predmetu rade istodobno pravnik i ekonomist koji prikuplja statističke podatke.

U uvjetima većeg broja zaposlenika Agencija češće obavlja uviđaje, razgovara s poduzetnicima i prikuplja finacijske i druge obavijesti na što ju obvezuje i ovlašćuje ZZTN.

11. U granicama financijskih mogućnosti, Agencija je opremljena pravnom i ekonomskom literaturom o tržišnom natjecanju. Potrebne baze podataka na CD ROM disketama Celex i Justis zaposlenici koriste kao neophodan izvor podataka o predmetima i presudama u SAD-u, EZ-u i europskim državama. Obavijesti o spomenutim predmetima i presudama uspoređuju se s predmetima koje rješava Agencija.

Takva opremljenost ljudima i izvorima podataka omogućila je Agenciji da promatra određene oblasti gospodarstva (monitoring) i **utvrđuje stanje i odnose natjecanja, pokreće postupke na osnovu vlastitih spoznaja i prioriteta** te na taj način novim poduzetnicima olakšava pristup tržištu u ranije zatvorenim gospodarskim oblastima.

Zaposlenici Agencije **razvijaju svoja znanja i izvan Agencije** na međunarodnim seminarima, poslijediplomskim studijima, predavanjima i seminarima Ureda za Europske integracije, Diplomatskoj školi i drugim skupovima u Zagrebu. Šest zaposlenika upisano je na pravne i ekonomske poslijediplomske studije na Sveučilištu u Zagrebu.

4. Ostvarivanje nadležnosti i zadataka

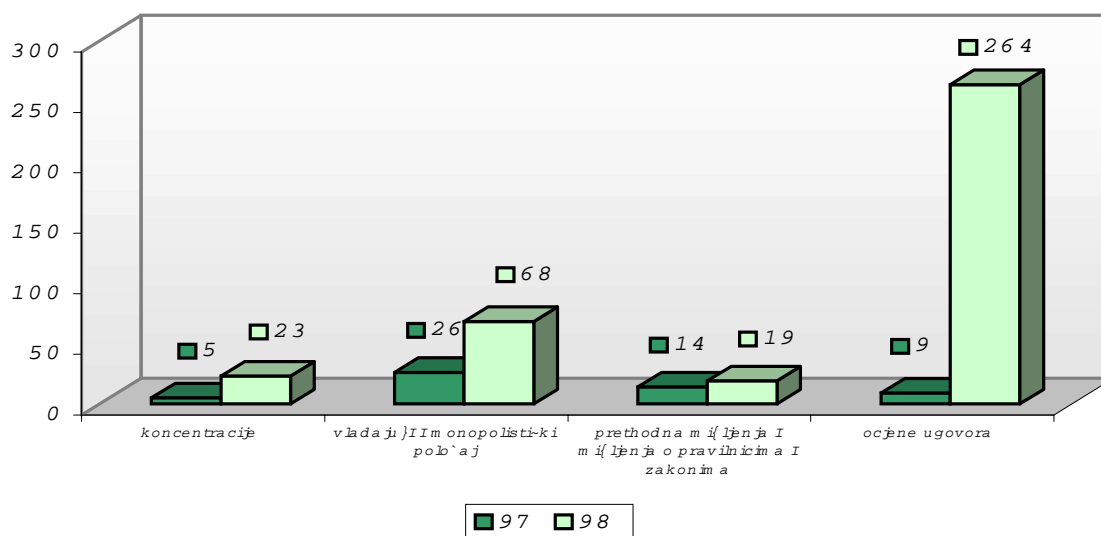
12. U izvještajnom razdoblju Agencija je imala 365 zahtjeva za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja slobodnog tržišnog natjecanja i ocjene ograničavajućih ugovora te 19 zahtjeva za davanje mišljenja o prijedlozima zakona i pravilnicima.

13. U odnosu na prethodnu godinu povećan je broj prijava ugovora radi ocjene za 2.833%, koncentracija 360%, te zahtjeva radi narušavanja slobodnog tržišnog natjecanja za 161%.

Tabela 1.

	'97	'98	povećanje u %
1. PRIMLJENI ZAHTJEVI	55	369	570 %
2. Ocjene ugovora	9	264	2833 %
3. Prethodna mišljenja i mišljenja o pravilnicima i zakonima	14	19	35%
4. Koncentracije	5	23	360 %
5. Zahtjevi za pok. postupka za utvrđivanje zlorabe vladajućeg i monopolističkog položaja	26	68	161 %

* NAPOMENA: U jednom predmetu moguće je da je zatraženo prethodno stručno mišljenje i ocjena ugovora ili utvrđivanje vladajućeg odnosno monopolističkog položaja

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja RH, Odjel za istraživanje i statistiku, 1999.

14. Od ukupno zaprimljenih zahtjeva riješeno je 79 %, a zbog nenadležnosti odbačeno je 7,6 %. Od ukupno odbačenih zahtjeva većina (11) su prigovori na odluke o izboru ponuditelja u javnim natječajima prema Zakonu o nabavi roba, usluga i ustupanju radova. Za te prigovore nadležno je Ministarstvo financija. Takve predmete Agencija upućuje nadležnom tijelu i daje uputu podnositelju zahtjeva. Samo četiri (4) krivo upućena zahtjeva odnosila su se na zaštitu u povredama prema odredbama čl. 57. i 58. Zakona o trgovini, te je Agencija podnositelje zahtjeva uputila da se za zaštitu svojih prava obrate

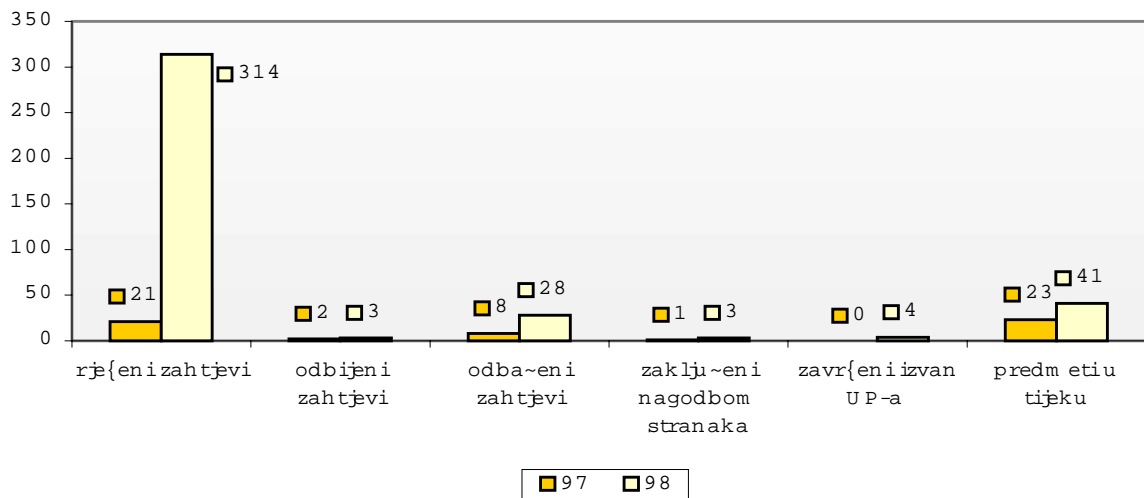
Trgovačkom sudu.

Tabela 2.

	'97	'98	povećanje u %
1. Riješeni zahtjevi	21	293 + 21	1295 %
2. Odbijeni zahtjevi	2	3	50 %
3. Odbačeni zahtjevi zbog nenadležnosti	8	28	250 %
4. Zaključeni nagodbom stranaka	1	3	200 %
5. Završeni izvan upravnog postupka	0	4	400 %
6. Predmeti u tijeku	23	38 + 3	65 %

* NAPOMENA: Kod riješenih zahtjeva bitno je istaknuti da je od ukupno pokrenutih zahtjeva u '97, 21 zahtjev zaključen u '98, kao i 3 zahtjeva koja su u '98 u tijeku, a podneseni su u '97.

Komparacija predmeta u '97. i '98. g.

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja RH, Odjel za istraživanje i statistiku, 1999.

15. Uočena je povećana aktivnost udruga poduzetnika u prijavljivanju slučajeva. U 1998. više se puta Agenciji obratila Udruga obrtnika i podnijela 14 zahtjeva za pokretanje postupka.

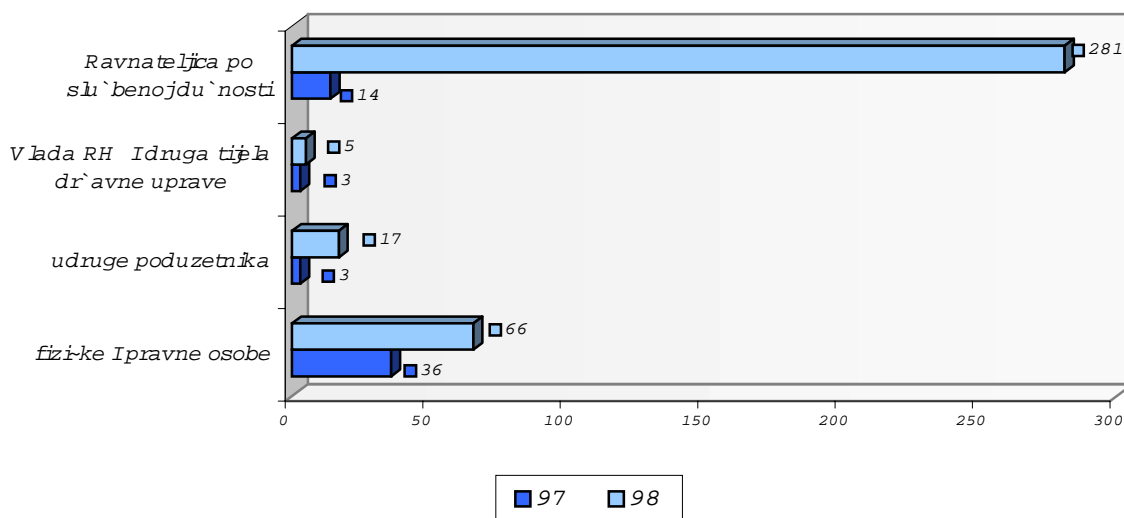
Ukupno je povećan broj zahtjeva poduzetnika za 466 %, a ravnateljica je po službenoj dužnosti pokrenula 281 postupaka ili 1907 % više postupaka nego u 1997. Tako velik broj proizlazi iz predmeta ocjene ograničavajućih sporazuma 110 optičara koji je Agencija vodila protiv HZZO-a, Ghetaldusa i Marina

Getaldića.

Tabela 3.

	'97	'98	povećanje u %
- Strukovna i gospodarska interesna udruga poduzetnika	3	17	466 %
- Fizičke i pravne osobe	35	66	88 %
- Vlada RH i tijela državne uprave	3	5	66 %
- Ravnateljica Agencije po službenoi dužnosti (ex offo)	14	281	1907 %

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja RH, Odjel za istraživanje i statistiku, 1999.

16. Stupanj prihvaćanja nove pravne discipline tržišnog natjecanja i djelovanja Agencije je povećan. To se, prije svega, izražava povećanim brojem prijava koncentracija, boljom suradnjom s poduzetnicima prijaviteljima, naročito povećanim brojem banaka. Usvajanje discipline tržišnog natjecanja očituje se i u prihvaćanju nagodbe, dakle odustanku od prakse ograničavanja u tijeku postupka. Iako je zabilježeno samo 7 takvih slučajeva (Tabela 2.) mora se imati na umu da je riječ o velikim područjima ograničenja u oblasti telekomunikacija (HPT, HT, HZMO, HV i Zagrebački velesajam-ZV).

17. Istodobno u nekim predmetima jednom utvrđene i rješenjem potvrđene povrede **ponavljaju se i u sljedećoj, 1998. godini** (Komunalac Opatija, Croatia osiguranje, Presečki bus) ili se iste poduzetnike nastoji isključiti s tržišta od strane drugih poduzetnika iste djelatnosti (komunalna javna poduzeća), ali na drugom području (poduzetnika Ecooperativu u Rijeci nakon Opatije).

5. Odnosi s javnošću i mediji

18. U stalnom **porastu je i interes šire javnosti i medija za rad i odluke Agencije.** Pozornost je pobudilo Izvješće za 1998. godinu kao i redovna priopćenja za tisak.

Naravno da je **najviše upita i priloga, ali i nesporazuma,** upućeno predmetima koji se vode u **vezi koncentracija najvećih i najsloženijih društava** i djelatnosti (Globus grupa, Agrokor i Tvornica duhana Rovinj). Agencija je uspostavila dobru suradnju s novinarima i svim većim medijskim kućama.

19. Od početka rada do 1. svibnja 1999. Agencija je objavila **26 redovitih priopćenja** o rezultatima sjednica Savjeta za zaštitu tržišnog natjecanja te **10 izvanrednih priopćenja** koja su se odnosila na pojedine predmete iz djelokruga rada Agencije.

MEDIJI

***Godina 1997.: ukupno objavljeno 45 medijskih priloga**

Tijekom 1997., prve godine rada, o Agenciji je u domaćim medijima objavljeno **36 priloga** o njezinim aktivnostima i djelatnostima. U **9 priloga** posredno su tretirane aktivnosti Agencije.

***Godina 1998.: ukupno objavljeno 74 priloga**

U 1998. godini, u kojoj Agencija sve do studenoga još nije bila u cijelosti kadrovski i tehnički opremljena, o njezinu su radu objavljena ukupno **74 priloga: 63** su izravno tretirala aktivnosti Agencije, a u **11** je ona spominjana posredno.

***Godina 1999.; do 1. svibnja objavljeno 69 priloga**

Do 1. svibnja 1999. objavljeno o djelatnosti Agencije objavljeno je **69 priloga: 55** je izravno tretiralo rad Agencije, a **14** posredno.

Tekstove ili priloge o Agenciji u razdoblju od 1997. do 1. svibnja 1999. objavili su: Hina, HTV, Otvorena televizija, Hrvatski radio, Obiteljski radio, Radio 101, Otvoreni radio, Radio "Plavi 9", Radio BBC – dopisništvo Zagreb, RFE (Radio Slobodna Europa) – dopisništvo Zagreb, Večernji list, Vjesnik, Slobodna Dalmacija, Novi list, Jutarnji list, Glas Slavonije, Glas Istre, Glas Podravine i Prigorja, Zadarski list, Primorsko-goranski dnevnik, La Voce Del Popolo, Varaždinske vijesti, tjednici Tjednik, Feral Tribune i Imperijal, specijalizirani časopisi Banka, Privredni vjesnik i Poslovni tjednik, Hrana Info-HOK – glasilo Hrvatske obrtničke komore te Izvješća hrvatskoga Sabora.

Objavljeni intervjui s ravnateljicom

S prof. dr. Dešom Mlikotin Tomić, ravnateljicom Agencije, od početka rada Agencije objavljeno je 20 intervjua ili priloga. Njih su objavili: Hina, HTV, Otvorena televizija, Hrvatski radio, Obiteljski radio, RFE -dopisništvo Zagreb, Vjesnik, Večernji list, Novi list, Slobodna Dalmacija, Obzor, Banka, specijalizirani časopisi HUP-novosti i Hrana te tjednik Gloria.

Zaključno, od početka rada Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja o njoj, njezinu radu i ravnateljici objavljeno je ukupno 208 medijskih priloga.

Tabela 4.

	1997.	1998.	1.1. – 1.5. 1999.	Ukupno
1. Medijski prilozi o Agenciji	45	74	69	188
2. Intervjui s ravnateljicom	3	8	9	20
3. Ukupno:				208

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja RH, Odjel za odnose s javnošću, 1999.

20. Usprkos brojnim priložima koji su objavljeni o Agenciji, jedino HTV nije našao za shodno da u dvogodišnjem radu spomene Agenciju i njeno djelovanje u dnevnim informativnim emisijama. Iako je pripremljeno nekoliko priloga niti jedan nije "prošao" urednički redakciju.

Tako je bilo i s prilogom povodom konferencije za tisak povodom godišnjice rada Agencije, pa se Agencija obratila glavnom uredniku i uredniku Gospodarstvene redakcije HTV-a dopisom, ali nismo dobili odgovor niti se situacija poslije toga promijenila.

6. Predmeti na Upravnom sudu i prekršajnim sudovima

21. Agencija nije zadovoljna načinom i brzinom rješavanja predmeta u drugom stupnju na temelju tužba Upravnom sudu. Isto tako nema djelovanja

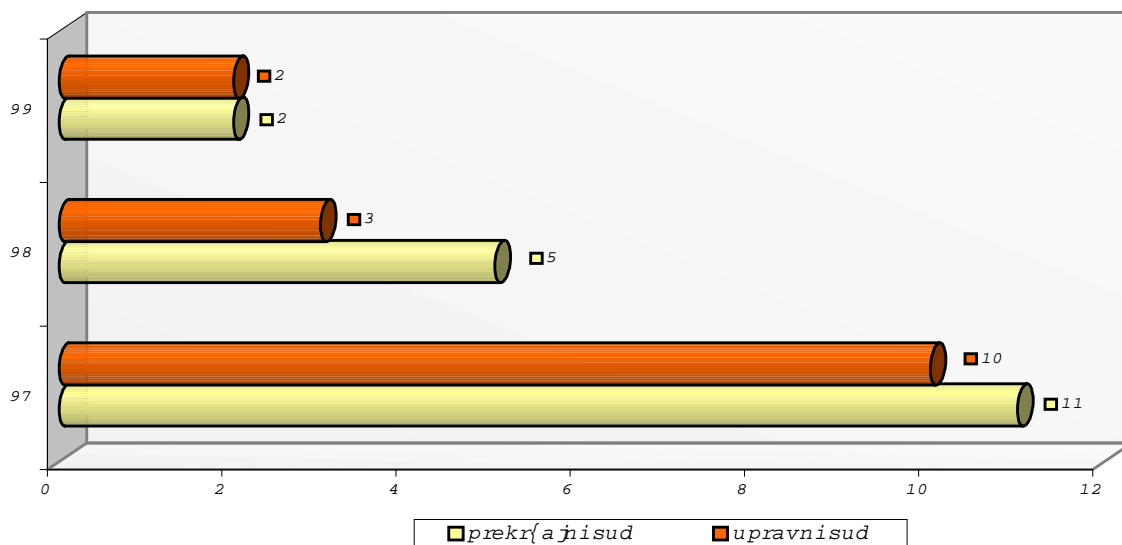
prekršajnih sudova u izricanju kazni.

Agencija je podnijela prekršajne prijave u više predmeta. Niti jedna novčana kazna zbog povrede ZZTN-a nije izrečena. U prekršajnim prijavama radi neizvršenja rješenja, prema čl. 40. st. 1. tč. 4. i stavak 2. ZZTN-a, prekršajni sudovi odbijaju izreći novčanu kaznu pozivajući se na nepostojanje presude Upravnog suda i visinu novčane kazne. Isto tako odlučio je i Viši prekršajni sud.

22. Agencija je svjesna da je riječ o novoj materiji i za sudove i više puta je pokušala uspostaviti vezu i sastati se s čelnicima tih sudova, ali bez uspjeha.

Tabela 5.

Protiv rješenja Agencije :	'97	'98	'99 12 mi.
1. Pokrenuti upravni spor kod Upravnog suda RH	10	3	2
2. Agencija na temelju rješenja može podneti sudu za prekršaje zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.	11	5	2
3. Visoki prekršajni sud	0	1	0
Riješeni zahtjevi na sudovima:			
4. Upravni sud	0	0	0
5. Prekršajni sud	0	1	0
6. Visoki prekršajni sud	0	0	1

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja RH, Odjel za istraživanje i statistiku, 1999.

7. Utrošena i ostvarena finacijska sredstva

23. Agenciji je proračunom za 1998. odobreno 4.846.365,00kn. Od toga je ostvareno i doznačeno 63%, a to je 3.094.296,93kn. **Veći dio proračunskih sredstava nije doznačen jer Agencija zbog nedostatka prostora nije mogla zapošljivati odobrene i planirane nove zaposlenike.**

24. Svojim radom Agencija je **naplatila 900.444,00 kn pristojbi** prema Tar. broju 105. do 108., **a ispostavila prema dostavljenim rješenjima 1.308.777,00 kn** (najveći dio nenaplaćenih tarifa duguje Globus grupa).

Pristojbe se uplaćuju izravno u Državni proračun, Agencija nema vlastitih sredstava. Ministarstvo financija nije ostvarilo dogovor o uporabi dijela uplaćenih pristojbi za ograničena proračunska sredstva stručnih mišljenja, statističkih istraživanja i izrade stručnih podloga za postupke i rješenja na temelju kojih se naplaćuju pristojbe.

25. Prema konsolidiranom financijskom izvješću, tj. kada se od doznačenih sredstava iz Proračuna **oduzmu uplaćene pristojbe i uplaćeni porez, prirez i PDV 1.933.278,45kn**, koje je Agencija uredno uplatila i vratila u proračun, ukupan trošak **Agencije u 1998. iznosi 1.161.018,48 kn.**

Tabela 6.

Opis	Iznos	Realizirani iznos
1. Ukupno odobrena sredstva za Agenciju u proračunu u 1998.a.	4.846.365,00	
2. Doznačena sredstva iz proračuna	3.094.296,93	63,85 %
3. Ukupno vraćeno u proračun (porezi,PDV,upravne pristojbe)	1.933.278,45	39,89 %
4. Neto trošak Agencije	1.161.018,48	

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja RH, Odjel računovodstva i financija, 1999.

26. Inače, Agencija od zadnjeg tromjesečja 1998 i **dalje u 1999. bilježi trajno kašnjenje u doznačivanju sredstava za poslovanje što dovodi u pitanje obavljanje njenih osnovnih zadataka (slanje pošte, uviđaj, benzin i dr.). Plaćanje naknada članovima Savjeta stalno kasne dva do tri mjeseca.**

8. Djelatnost Savjeta za zaštitu tržišnog natjecanja

27. Kao savjetodavno i stručno tijelo predviđeno ZZTN-om, Savjet odlučuje u predmetima koje vodi Agencija i predlaže ravnatelju mjere.

Savjet je održao 11 sjednica koje se održavaju u pravilu jednom mjesečno. **Niti jedna zakazana sjednica nije odgođena radi nedostatka kvoruma.** U sklopu održanih sjednica na dnevnim redovima je bilo 125 točaka. Svaki predmet se razmatra na osnovu dokumenata, analiza i prijedloga koje priprema stručna služba i ravnateljica Agencije.

28. U 1997. došlo je do **izmjene članova Savjeta** te su na prijedlog ravnateljice imenovana 3 nova člana. Jedna članica, asistent na Ekonomskom fakultetu, otišla je u odvijetništvo, zastupnik Pankreć je umro, a što se tiče predsjednika HGK-a kao člana Savjeta ocijenjeno je da je riječ o sukobljenim interesima članstva u Savjetu, koji rješava u predmetima članova HGK i predsjednika kojega ti članovi biraju.

9. Zlouporebe vladajućeg položaja

29. Veći broj predmeta vodio se **radi zlouporeba vladajućeg položaja** (čl. 13.-20. ZZTN-a). Vladajući položaj se pretpostavlja kada poduzetnik ima više od 30% udjela na tržištu na kojem učinak ograničenja djeluje ili pak na čitavom tržištu Republike Hrvatske. Odlučeno je da je njegova snaga (tržišna, finacijska i dr) takva da se može ponašati neovisno od svojih takmaca.

30. Sposobnost uklanjanja takmaca može, međutim, **proizlaziti i iz drugih okolnosti kao što su isključiva prava, ovlasti reguliranja djelatnosti davanja dozvola tko može a tko ne poslovati te pod kojim uvjetima (naknade, kvote, stručni nadzor i dr.)**

Primjer za ove potonje su komunalna poduzeća, javna poduzeća, Centar za vozila d.d., stanice za tehničke preglede, imatelji koncesija. Takve povlaštene poduzetnike Agencija je otkrila u slučajevima kada su ostalim poduzetnicima onemogućavali pristup tržištu koji nije uvijek bio **niti opravdan javnim interesom niti dosljedno proveden.**

Iz prijava i vlastitih ispitivanja Agencija je došla do spoznaje da poduzetnici koji uživaju pogodnosti **svoju moć uklanjanja ili ograničavanja takmaca redovno i koriste, najčešće tako da pravilnicima daju sebi ovlasti i odobrenja svojim takmacima.**

31. Primjeri ograničavanja ili uklanjanja poduzetnika utvrđeni su u predmetima koji su se vodili protiv HPT-a, **kasnije HT-a, kao poduzetnika u vladajućem i monopolističkom položaju.**

Ocijenjeno je da je diskriminarajuća praksa da se priključak za Cronet naplaćuje 600 kn ako se dolazi s vlastitim aparatom, a 100 kn ako se aparat kupuje od

HPT-a. Također nema opravdanja tehničke ili druge naravi (sprečavanje šverca) da se, kada se dolazi s vlastitim aparatom, mora priložiti račun ili carinska deklaracija. Praksa HT-ova izdavanja certifikata poduzetnicima-uvoznicima također je ograničavajuća jer HT mjesecima odugovlači s izdavanjem certifikata, a Državna inspekcija u međuvremenu poduzetnicima pečati skladišta.

U navedenim slučajevima HPT odnosno HT pristao prekinuti takvu praksu i promijeniti ograničavajuće odredbe Pravilnika.

32. Ograničenje pristupa tržištu je i propisivanje uvjeta natječaja za postavljanje kioska prodaje novina prema kojem pristupnik **mora imati pet (5) godina iskustva u djelatnosti**. Opća bolnica Požega **poništila je takav natječaj i raspisala novi bez ograničenja**.

33. Ograničavajuće su odredbe natječaja za **koncesiju autobusnog prijevoza Grada Šibenika**, prema kojem pristupnik mora imati najmanje 30-tak autobusa i 60-tak zaposlenika. Samo jedno djelomično privatizirano društvo u vlasništvu grada - **Autotransport Šibenik** ispunjava te uvjete. Ostali poduzetnici ne mogu se niti javiti na natječaj. Ministarstvo uprave i Ministarstvo prometa i veza dali su mišljenje da ne vide nepravilnosti u takvim uvjetima natječaja.

34. Komunalno društvo grada Rijeke ograničilo je odlaganje otpada privatnom poduzetniku tehnološkog otpada **Luke Rijeka**, jer je utvrđeno da se u otpadu nalazi i komunalni otpad i nastavno je zabranio odlaganje Ecooperativi d.o.o.

35. U gradu **Opatija Komunalac d.d.** nastavio je ponovno i nakon prvog rješenja Agencije iz 1997. povećanje cijena odlaganja otpada više od 500% Ecooperativi d.o.o.

36. Vestal, poduzeće za održavanje stanova, obratilo se Agenciji jer mu **Stanoing** (preoblikovan raniji **Stanoinvest**) ne želi dostaviti dokumentaciju o zgradama. **Vestal** ima ugovor o održavanju za tri zgrade u Varaždinu ali ne može obavljati pravilno poslove gospodarenja bez dokumentacije.

37. Komunalno društvo iz Rijeke privatnim poduzetnicima koji obavljaju pogrebne usluge preuzimanje mrtvaca naplaćuje više te postavlja druge zapreke u obavljanju njihovih djelatnosti.

38. Više se predmeta vodi protiv **Presečki busa iz Krapine**, koji ucjenama "sve ili ništa" Ministarstvu prosvjete i športa - a kao najveći prijevoznik u Zagorju - sistematski preuzima (čak i kupnjom udjela od HFP-a) sve autobusne prijevoznike i poslove (prijevoz učenika) na mjerodavnom tržištu Zagorja.

39. Gradska plinara **utvrdila je u svom Pravilniku obvezu polaganja stručno-tehničke podrobnosti za svakog izvođača objekata plinovoda**

kao uvjet sudjelovanja na natječaju. Taj ispit Gradska plinara je provodila i naplaćivala i do 5.700,00 kuna. Postupak je pokrenulo građevinsko poduzeće za plinifikaciju Zagorski metalac iz Zaboka jer u propisima o plinu i građenju nema uporišta takvom ograničavanju pristupa tržištu (javnim natječajima).

Potpuniji pregled svih predmeta zlouporaba nalazi se u prilogu Izvješća.

10. Sporazumna ograničenja

40. Sporazumnih ograničenja u praksi Agencije bio je znatan broj zato jer je u predmetima protiv HZZO-a, Ghetaldus-a i Marina Getaldića **bio velik broj optičara.**

41. Zabranjen je ocijenjen sporazum između **HZZO-a** i proizvođača leća i okvira, prema kojem je HZZO trebao isplaćivati naknade za očna pomagala samo **Ghetaldusu i Getaldiću.** Ti isti proizvođači sklopisli su ugovor sa 100 optičara obvezujući se samo od njih kupovati rečena pomagala u vrijednosti od 100.000 kn godišnje uz isto toliko visoku ugovornu kaznu. HZZO je propisao da će nadoknađivati troškove očnih pomagala samo onima koji imaju takve sporazume.

To se opravdavalo švercom i zaštitom kvalitete iako u Hrvatskoj ima i drugih proizvođača očnih pomagala, a uredna naplata carina je pitanje nadležnosti Ministarstva financija.

42. Iste **razloge šverca i krivotvorina** isticalo je kao opravdanje **pet vladajućih uvoznika videograma za ograničenja koja su ugovarali s videotekarima** i to: a) da redovno kupuju **cijele pakete koji su sadržavali i do 30 videograma** te b) **da kupuju od glavnih filmova dva i više primjerka.** Tijekom postupka uvjeti ugovaranja su se poboljšali, a rješenje je doneseno protiv **Continental d.d., UCD-a d.o.o., Jadran filma d.d. i VTI-ja d.o.o.,** svi iz Zagreba.

43. U 256 ugovora koje je Agencija ocijenila utvrđeno je postojanje ograničavajućih odredbi. Riječ je, u pravilu, **o trgovcima na veliko i distributerima ili primateljima franchise.** Najčešće ograničavajuće odredbe su sporazumijevanje o cijenama i visini marže u prodaji. Rješenjima se tražilo brisanje takvih odredbi.

44. U tijeku je razmatranje sporazuma koje **osiguravajuća društva sklapaju s društvima za održavanje stanova** i zgrada i stanarima, a u kojima se, **osim osiguranja zgrada, utvrđuju pogodnosti i za druge vrste osiguranja.**

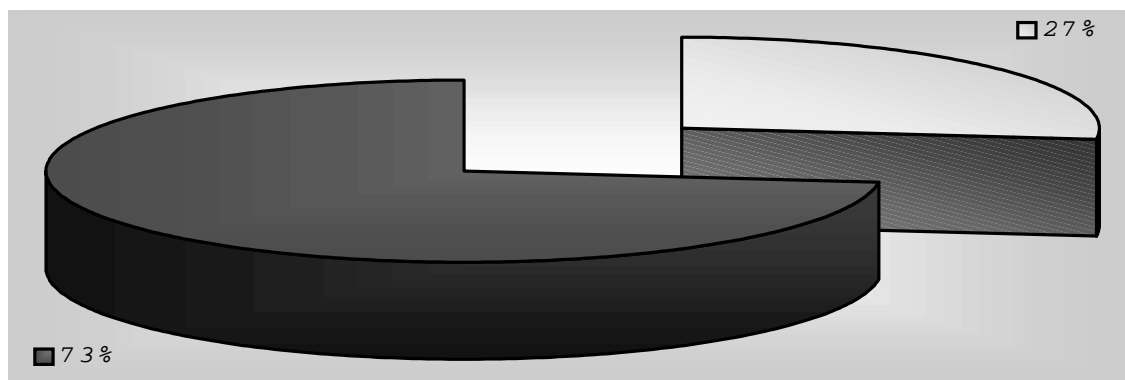
11. Koncentracije

45. Agenciji su prijavljene 23 koncentracije i to u djelatnostima:

- maloprodaje hrane i mješovite robe
- osiguranja
- bankarstva
- cigaretno industrije
- kemijske industrije
- elektronske industrije
- tiskarstva
- hotelijerstva
- proizvodnje cementa
- proizvodnja stakla
- proizvodnja šećera

Strana društva: 8
 Domaća društva: 9
 Banke: 6

Tabela 7.

□ koncentracije u tijeku 17   ■ rješene koncentracije 6

NAPOMENA: Broj rješениh koncentracija je uvećan za 3 rješene koje su započete u '97.

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja RH, Odjel za istraživanje i statistiku, 1999.

46. Sve prijave su odobrene uz propisivanje mjera praćenja, osim spajanja Dione d.d. U Splitu je naložena prodaja 1/3 (Dalme) i davanje 1/3 u isključivu distribuciju, a 30% otvorenim kanalima nabave. Slična rješenja donesena su i za spajanje sa Univerzalom d.o.o u Bjelovaru i OTP Karlovcem.

Globus grupa koja je prijavila koncentraciju započela je s izvršenjem ali uslijed prevelike koncentracije u Globus grupi i drugih razloga dekoncentracija je provedena stečajevima koje Agencija nažalost svojim rješenjem nije mogla spriječiti.

47. Postupci ocjena koncentracija pokazali su se **u stručnom i administrativnom smislu vrlo zahtjevni i dugotrajni.**

48. Utvrđeno je i to da su u prijavama koncentracija i stjecanjima vrlo aktivne **banke** koje raspolažu brojnim i raznovrsnim portfeljom.

Potpuniji podatci o koncentracijama nalaze se u prilogu.

12. Mišljenja, poticaji i prijedlozi unapređenja tržišnog natjecanja

49. Savjet je dao više očitovanja i mišljenja o zakonima i drugim propisima kao i praksi pojedinih tijela državne uprave s obzirom na njihove moguće učinke ograničenja tržišnog natjecanja u skladu s nadležnostima iz čl. 30 st.1. tč. 3. i 6. ZZTN-a.

50. Jedini nedvojbeni učinak djelovanja Agencije u pitanjima regulacije je dosad novi Zakon o posredovanju i zastupanju u osiguranju ("NN", 27/99), koji je unio odredbu prema kojoj stanica za tehnički pregled mora dati, ili svim osiguravajućim društvima pristup radi prodaje obaveznog osiguranja vozila ili, ako nema uvjeta, nikome.

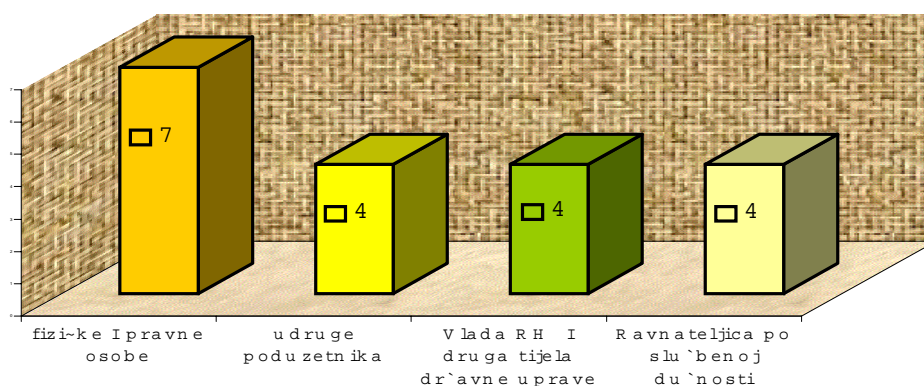
Te odredbe ocjenjujemo da su u vezi s više slučajeva i sporova među osiguravateljima. Nažalost i nakon stupanja na snagu tog zakona nastoji se zadržati stara praksa.

51. Agencija se očitovala u više prijedloga zakona i ograničavajućih propisa i pravilnika.

Tabela 8.

1. Ukupan broj mišljenja	19	Udio u ukupnom broju postupaka u %
POKRETAČI POSTUPKA SU:		
2. Strukovna i gospodarska interesna udruženja	4	21 %
3. Fizičke i pravne osobe	7	37 %
4. Vlada RH i tijela državne uprave	4	21 %
5. Ravnateljica Agencije po službenoj dužnosti	4	21 %

PODNOŠITELJI ZAHTEVA

Izvor: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja RH, Odjel za istraživanje i statistiku, 1999.

52. Propisi na koje su se mišljenja i prijedlozi odnosili su:

- Zakon o turističkoj djelatnosti
- Nacrt Prijedloga zakona o regulaciji javnih usluga
- Prijedlog sporazuma o mogućnosti utvrđivanja najnižih cijena u prijevozu i zaštitarskih usluga
- Zakon o Hrvatskoj komori arhitekata i građevinara
- Zakon o morskim lukama
- Zakon o otocima
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini
- Prijedlog o minimalnim tehničkim uvjetima za poslovne prostorije u kojima se obavlja trgovina
- Pomorski zakonik (koncesije)
- Hrvatsku mrežu konzultanata
- Pravilnik Nacionalnog parka Krka i drugih nacionalnih parkova
- Zakon o sigurnosti prometa (stručni nadzor nad stanicama za tehnički pregled)

13. Međunarodna suradnja

53. Agencija je nastavila i proširila krug međunarodnih institucija s kojima surađuje.

To su prije svega institucije koje po položaju i zadacima, kao **Agencija**, ali pod različitim nazivljem, obavljaju iste poslove **u Rusiji, Češkoj, Slovačkoj, a koje je ravnateljica Agencije i posjetila.**

Sa Saveznom trgovačkom komisijom u Washingtonu i Uredom za kartele SR Njemačke održavamo veze putem elektroničke pošte i dobivamo njihova mišljenja, predmete usporedive s našima, te literaturu.

U Zagrebu nas je posjetio i predstavnik francuskog Vijeća za konkurenciju s kojim također razmjenjujemo dokumentaciju.

Predstavnici Agencije posjetili su slovenski Ured za konkurenciju u Ljubljani.

54. Ravnateljica Agencije sudjeluje na zasjedanjima Radne grupe za konkurenciju **Sujetske trgovinske organizacije (STO)** u sklopu odnosa i pregovora Hrvatska – STO, jer troškove nadoknađuje Ministarstvo gospodarstva. Na sastancima te grupe ravnateljica je više puta predočila gledišta o pravu konkurencije i prikazala hrvatski ustroj i praksu provedbe propisa o konkurenciji.

55. Načelnici i savjetnici sudjelovali su na sastancima predstavnika agencija za konkurenciju i seminarima koje je organizirao OECD u Bugarskoj i Austriji.

U okviru neutrošenih sredstava **zajma za tehničku pomoć** dva načelnika i ekonomski savjetnik sudjelovali su na seminaru o konkurenciji koji je organizirala Sujetska banka u Washingtonu.

56. Agencija je vrlo intenzivno surađivala s **predstavnicima Sujetske banke** koji su više puta posjećivali Agenciju radi izrade zajedničkog prijedloga uključivanja Agencije u projekt Zajma tehničke pomoći (TAL2). Ti su naponi bili uspješni, te je Ugovor o zajmu potpisan, a predviđeno je da Agencija bude jedan od njegovih korisnika.

57. Sredstva za ostvarivanje međunarodne suradnje postaju nedovoljna jer Agencija dobiva sve više poziva za posjete i stječe obvezu da ona pozove i ugosti predstavnike drugih Agencija i međunarodnih organizacija. Ponude zajedničkog financiranja seminara i skupova Agencija ne može prihvatiti jer ne raspolaže s dovoljno vlastitih sredstava. U svojim međunarodnim poslovima Agencija surađuje s Ministarstvom vanjskih poslova koje redovito izvješćuje o svojim poslovnim rezultatima.

58. Istodobno s razvojem vlastite i osnovne djelatnosti, u porastu je i broj rješavanih predmeta, a time i troškovi neophodnih uviđaja, posjeta gradovima i regijama Hrvatske radi promocije prava i djelovanja Agencije i informiranja poduzetnika, udruga i lokalnih

organa uprava (županija, gradova, općina) s kojima Agencija ima sve više posla i problema.

14. Suradnja s drugim institucijama i tijelima državne uprave

59. Agencija ostvaruje dobre kontakte s Ministarstvom gospodarstva. U odnosu na druga ministarstva, kao što su Ministarstvo prosujete i športa, Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, suradnja je ograničena na pismenu komunikaciju. Mi tražimo mišljenja i tumačenja koja uglavnom stižu. Nažalost, s tim ministarstvima, u čiji djelokrug ulaze djelatnosti u kojima Agencija predmetima i mišljenjima uvodi načela i pravila konkurencije, nismo ostvarili izravan kontakt ili razmjenu mišljenja. To isto vrijedi i za Upravni sud i prekršajne sudove .

60. Dobru suradnju Agencija je ostvarila s Ministarstvom unutarnjih poslova u pitanjima vezanim uz Zakon o sigurnosti prometa, a u vezi stručnog nadzora nad stanicama za tehnički pregled.

61. U budućim planovima rada Agencija će morati više upornosti i energije uložiti u informiranje tijela državne uprave i sudova o svom radu i pravu tržišnog natjecanja. To isto vrijedi i za Hrvatsku gospodarsku komoru koja ne pokazuje interes da svoje članove uputi u pravila tržišnog reda i natjecanja.

Na taj način mogla bi se spriječiti i ograničenja tržišnog natjecanja i dugotrajni i skupi predmeti koje Agencija vodi.

15. Istraživanje i razvoj Agencije

62. U okviru istraživačkog projekta, Agencija je organizirala projekt u kojem je s priložima sudjelovalo 25 znanstvenika iz područja prava i ekonomije. Prilozi su sadržavali usporednu pravnu i ekonomsku analizu odredbi ZZTN-a, i utvrdili područja dopunske potrebne regulacije. Materijali su pripremljeni za objavljivanje, ali zbog nedostatka sredstava za objavu gotovo 350 stranica, još nisu objavljeni.

Ravnateljica

dr. Deša Mlikotin Tomić